

زیادی مستخدم ندارد و خرجش هم نسبتاً کمتر است و با وجود این عده کم کارش خیلی زیاد است
حقوقهم باجزاء خیلی کمتر از سایر وزارتخانه ها داده میشود و بنده شکایات آن هارا تصدیق میکنم
به پیک از اعضاء حقوق مطابق درجه داده نشده است
یکی که مدیر اداره است مطابق درجه حقوق داده نمیشود و این بواسطه ضعف بودجه است که نمیخواهیم زیاد خرج کنیم
از این که بگذریم برای تمام ادارات حکومت ولایات باقی میماند سیصد و سی و یک هزار تومان
در بودجه امساله برای تمام ادارات حکومتی و مأمورین که مرجع کارند سیصد و سی و یک هزار تومان در بودجه مقرر و منظور شده این است وضعیت وزارت داخله در هذالسه

بعضی از نمایندگان - تنفس بدهید

معاون وزارت پست تلگراف -
آقای نماینده محترم سه فقره اعتراض وزارت پست و تلگراف فرمودند یکی این بود که عایدات سفته ای تیل تلگراف خانه نسبت به تنگوزیل چهارصد هزار تومان کسر شده بنده تکذیب میکنم اینطور نیست

عایدات تلگراف صورت دارد تلگراف خانه يك اداره منظمی است
اعتراض ایشان شاید راجع بکلیه بودجه پست و تلگراف باشد که بنده در یکی از جلسات سابق اینجامفصلاً توضیح دادم که این کسر عایدی راجع باداره حمل و نقل است و تلگراف خانه کسر عایدی ندارد

اما يك اشتباه دیگر فرمودند که در ضمن اظهارات خودشان فرمودند : عایدات نهصد هزار تومان و مخارج يك میلیون و ششصد بیست هزار تومان بوده
در این مورد هم اشتباه فرمودند و این مبلغ برای تمام وزارت پست و تلگراف است

اداره پست هفتصد و سه هزار تومان تلگرافخانه پانصد و هشتاد و نه هزار تومان صدوسی و دو هزار تومان
دویست و نود و شش هزار تومان هم بودجه اداره حمل و نقل است که روی هم میشود مبلغ يك میلیون و ششصد و بیست هزار تومان بودجه تمام وزارت پست و تلگراف نه فقط تلگرافخانه جمله دیگر راجع بعمل و نقل فرمودند بنده تصدیق میکنم

که این اداره بدست دولت خوب اداره نمیشود نباید هم خوب اداره شود
همینقدر هم که اداره میشود باید مخزن بود که بدست سورچها در این

کاروانسراها خوب اداره میشود
ملاحظه بفرمائید در هر کاروانسرایا در هر منزلی يك سورچی دارد که نمیشود يك مفتش گذاشت که سورچی مثلاً يك من جوندزد
البته این معایب پیدا میشود مخصوصاً وضع خط خاقین
خوب نیست و ضرر دارد ولی خط خراسان فائده دارد و در نتیجه بر خوردن باین معایب وزارت پست و تلگراف مشغول شد که کنتراتی با يك کمیانی فرانسوی موسوم به کی تانه به بنده برای راه خاقین و این کنتراتهم تهیه شده است و همین است که الان تقدیم مجلس شورای ملی میکنم
(با آقای رئیس تسلیم نمودند)

این همان کمپانی است که از بغداد به بیروت اتومبیل رانی دارد و با تمام دنیا رابطه دارد

وقتی که مسافر يك بلیط از او گرفت با آن بلیط میتواند همه جای دنیا مسافرت کند و منحصر به بیروت نیست با همان بلیط میتواند از بیروت به مارسیل و از آنجا به پاریس برود

و امیدوارم مجلس شورای ملی زودتر تکلیف این کنترات را معلوم کند برای اینکه وزارت پست و تلگراف وقتی بداند این کنترات تصویب میشود باید از حالا اسب و اثاثیه که در آن راه دارد بردارد و براهائی که کسر دارد یا فایده دارد مثل راه خراسان بگذارد و آن راه را نادرجه تکمیل کند
از این جهت امیدوارم مجلس شورای ملی هر چه زودتر تکلیف این کار را معین کند

رئیس - آقایان به تنفس مایلند
شیروانی - بنده توضیحی دارم
وزیر فواید عامه - قبل از اینکه تنفس داده شود اجازه میخواهم لایحه امتیاز ساختن راه از دامغان باستر آباد و بندر جرز را تقدیم مجلس شورای ملی کنم

کفیل وزارت معارف - بنده هم کنترات دوفتر معلمه را برای مدرسه دارالمعارف تقدیم مجلس شورای ملی میکنم
معاون وزارت عدلیه - لایحه قانونی تشکیلات عدلیه است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم

(سه ربع ساعت قبل از ظهر جلسه برای تنفس تعطیل و دیگر تشکیل نگردید)
رئیس مجلس شورای ملی
مؤتمن المملک
منشی - **علی اقبال المملک**
منشی - **معلم السلطان**

جلسه نو دودوم

صورت مشروح مجلس
یوم سه شنبه هفدهم
قوس ۱۳۰۴ مطابق دهم
جمادی الاولی ۱۳۴۴

مجلس دو ساعت و بیست دقیقه قبل از ظهر ریاست آقای مؤتمن المملک تشکیل گردید
صورت مجلس یوم یکشنبه پانزدهم قوس را آقای اقبال المملک قرائت نمودند
رئیس - آقای نظم المملک (اجازه)

نظم المملک - بنده را جزو دیسر آمدگان بی اجازه نوشته اند در صورتیکه بنده استعجازه کرده بودم

رئیس - مراجعه بکمیسیون شده باید از کمیسیون تحقیق شود
آقای تدین راجع بصورت مجلس است ؟

تدین - بنده بعد از تصویب صورت مجلس عرض دارم

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای رهنما
رهنما - بنده هم قبل از دستور عرض دارم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب راجع بصورت مجلس است ؟

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر قبل از دستور عرض دارم

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی نیست ؟

(اظهاری نشد)
رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده مقصودم يك تذکری است به آقایان نمایندگان و مخصوصاً بمقام محترم ریاست راجع به حقوق عقب افتاده بعضی مدارس بالینکه مجلس از بابت سینه و میزان هر کدام يك دوازدهم تصویب کرده که پرداخته شود

معذک مطابق اظهاراتی که آقایان معلمین می کنند حقوق برج سنبله آنها را نداده اند برج میزان را هم بطریق اولی البته تصدیق بفرمائید در این موقع زمستان و سختی باین ملت حقوق مقتضی نیست به حقوق آنها يك اقدامات جدی نشود همچنین يك عده از زنها و فقرای بیچاره که حقیقه بنده را بستوه آورده اند (از نقطه نظر اینکه بنده در کمیسیون بودجه هستم) راجع به شهریه هاشان و بنده میخواهم تقاضا کنم اگر آقایان تصویب بفرمایند از طرف مجلس تذکری بوزارت مالیه داده شود که معاف توجهی نسبت بآنها بشود

جمعی از نمایندگان -

(بعضی گفتند صحیح است)
داخل دستور شویم
رئیس - آقایان موافقت داخل دستور بشویم ؟

(گفتند بلی)
رئیس - ماده دوم راپرت کمیسیون بودجه مطرح است
آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - عریضی که بنده می خواهم عرض کنم اغلیش را آقای شیروانی تذکر دادند ولی یکی دو قسمت باقی است که آن روز مذاکره نشد و بنده باید عرض کنم یکی راجع بمخارج انتقاهی است که اینجا دو هزار و دویست تومان هم بهش اضافه کرده اند

آنروز هم عرض کردم این مخارج انتقاهی يك چیزهائی است که به درد مملکت نمیکشود

مثلاً برای ضرابخانه مینویسند هزار تومان مخارج را هم می نویسند هزار تومان یا برای همدان مینویسند مخارج انتقاهی خالصجات همدان در صورتی که همدان خالصه غیر انتقالی ندارد انتقالی اش را نمی دانم دارد یا ندارد ولی غیر انتقالی ابدأ ندارد

یکی هم راجع بوزارت مالیه است و مطابق آن حسابهای که آنروز کردند بنده هم معتقدم که این صدی چهل برای مخارج مالیه خیلی زیاد است

یکی دیگر راجع بمخارج وزارت داخله است که در این بودجه اینقدر برایش خرج میکنند و بنده مخالفم

مثلاً این نظمی که بودجه اش يك کرور است چرا جلو گیری از این چیزهائی که در شهر اتفاق می افتد نمی کنند چرا این مزخرفاتی که در روزنامه ناهید و غیره می نویسند جلو گیری نمی کنند و حال آنکه وظیفه نظمی است که این قبیل اشخاص را جلب نموده مجازات کند

دیگری راجع بعدلیه است عدلیه که بنیاد احکامش بلا اجرا بماند اینقدر بودجه لازم ندارد
الان در مرکز سه چهار کرور حقوق مردم بلا اجرا مانده

در همدان بنده اطلاع دارم تقریباً سیصد چهارصد هزار تومان حقوق مردم بلا اجرا مانده

اگر بنا باشد احقاق حق مردم نشود دیگر عدلیه برای چیست ؟ و اگر بنا است که احقاق حق مردم بشود چرا اینقدر عریض مردم بلام تکلیف مانده ؟
یکی دیگر ایضاً راجع باوقاف است اینجا تقریباً بیست هزار تومان برای اوقاف نوشته اند که مخارجش است در صورتی که

ادارات معارف دروایات کارزبای نادارند و همان رئیس معارف میتواند اوقاف را هم رسیدگی کند

حالا شما این جا يك بودجه برایش همین میکنید که بگویند البته مخارج لازمی دارد آنوقت در مقابلش يك نیم عسری هم بگیرند

خیر هیچ لزومی ندارد که بیست هزار تومان خرج کنند نیم عشر اوقاف را هم بگیرند

همان رئیس معارف محل بکارهای اوقاف هم رسیدگی کند . از صبح تا غروب رؤسای معارف بیکار نشسته اند خوب است این کار را هم رسیدگی کنند

مسئله دیگر راجع به استهلاك دیون دولتی است ، آنروز هم عرض کردم این استهلاك دیون دولتی آیا راجع بقروض داخلی هم هست یا نیست

اگر میفرمائید راجع بقروض خارجی است جهت اینکه خارجه مقدم بر داخله است چیست ؟ و اگر راجع بقروض داخلی هم هست آنرا بفرمائید تا بنده متقاعد بشوم

قسمت دیگر راجع بیست و تلگراف است آنروز هم عرض کردم حالا هم عرض میکنم

يك وزارت پستی که نتواند يك تمبر را اداره کند اینقدر بودجه برای چه بخش میدهد

الان دوسه ماه است که تمام کاغذهای مردم بدون تمبر است

مثلا بنده خودم پرپر روز کاغذی بردم بیستخانه سه راه امین حضور (گاهی هم آدمها هم میبرند) همینقدر يك مهری زرد روی کاغذ که نوشته بود سه راه امین حضور و از بنده پول گرفت گفتن مهید به صندوق بیناهام جواب داد خیر خودمان میفرستیم بنده حقیقتاً اطمینان ندارم که آیا میرسانند یا نمیبرسانند

باز موقعی که تمبر بود در مقابل پول يك تمبری بیساکت میزدند ولی الان سه ماه است که ابداً تمبر نیست و تمام کاغذهای مردم را فراهم کند نه اینکه کاغذهای مردم را بپندازند آنها رسید رسید نرسید نرسید این است که بنده با اینترتیب مخالفم نجات - اگر نرسید آن وقت بفرمائید

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر نرسید بیست کاغذ فرستادم و نرسیده است ثابت می کنم

عمادالسلطنه (مخبر) - اعتراضاتی را که فرمودید دفعه اولش نبود دو سه مرتبه این اعتراضات را فرمودند بنده هم جواب عرض کرده ام باز هم جواب عرض می کنم

از قسمت آخر هم میگیرم تا اول اجمع نبودن تمبر اعتراضاتی

فرمودند در صورتی که بودن نبودن تمبر دلیل بر این نمیشود که ما وزارت پست و تلگراف بودجه ندهیم

بعد شرحی فرمودند که کاغذ را می گیرند و يك مهری میزنند و معلوم نیست که میرسد یا نرسد

اگر جناب عالی حالا اطمینان ندارید آنوقت هم که کاغذ را میدارید و سه شاهی یا سیصد دینار تمبر رویش میزدند آنوقت بچه جهت اطمینان داشتید در مقابل شما يك وثیقه ای که نمیدادند تمبر میزدند و کاغذ را میبنداشتند توی صندوق پستی این اعتراضات وارد نبود و باید اصول اداره و ترتیب کار منظم باشد و این را هم بنده نمی توانم تصدیق کنم که کاغذهایی که به پستخانه میدهید بمقد نرسد و گمان می کنم نظیرش هم تاکنون اتفاق نیفتاده

راجع به استهلاك دیون دولتی فرمودند آنروز هم عرض کردم این راجع بدخله نیست

راجع بدیون خارجی است که دولت دارد و بتصویب مجلس هم رسیده است لیره است که تسعیر میشود بقران و تأدیبه میشود

دیگر راجع بیست و پنج هزار تومان اوقاف فرمودند این بیست و پنج هزار تومان چیز اضافه نیست این جزو همان بودجه معارف است و وزارت معارف خودش قبول کرده که معادل بیست هزار تومان از هشتصد هزار تومان بودجه اش را بصرف اوقاف ولایات برساند و خود آقایان که نمایندگان ولایات هستند می دانند اداره معارف تنها نمی تواند با اوقاف هم برسد

خود اوقاف يك شعب مخصوصی از قبیل تحقیق و غیره لازم دارد که نبودنش اشکال برای مردم تولید میکند

و اینکه شما يك چیز علاوه نمیدید وزارت معارف خودش يك صرفه جوئیهای کرده و مبلغ بیست هزار تومان خرج آن محل میکند از نقطه نظر آسایش مردم

یکی هم راجع بودجه عدلیه و اجرا نشدن احکام فرمودند

عرض می کنم اجرا نشدن يك حکم یا دو حکم باعث نمیشود که ما بودجه عدلیه را بتأخیر بیندازیم بملاوه حضرت عالی بر خلاف اکثریت آقایان نمایندگان که می فرمایند بودجه عدلیه چرا اینقدر کسر شده است میفرمائید این مقدار زیاد است و باید کسر شود

حاج میرزا عبدالوهاب - خیر بنده عرض می کنم زیادش کنید کار هم بکنند

مخبر - یکی دیگر باز راجع بودجه وزارت مالیه

فرمودند بودجه وزارت مالیه را مطابق صورتی که بکمسیون بودجه فرستادند

صورت مقایسه چهار ساله را فرستاده بودند و بودجه مالیه در هده السنه اضافه بر سنوات سابق نشده است

بعلاوه فعلا در این موقع آخر سال که ما میخواهیم بودجه را تقویت کنیم نمی توانیم این مسئله را تصدیق یا تکذیب کنیم

اضافه بر سال گذشته هم که شما چیزی نمیدید بنا بر این خواهش میکنم آقایان مخالفت نفرمایند و این بودجه زودتر تصویب شود و بودجه های جزء برای سال آتی به مجلس میآید آنوقت در آنجا هر نظری دارید بفرمائید که این شعبه از فلان اداره لازم نیست و در مجلس پیشنهاد کنید وقتی اکثریت مجلس رأی داد رده میشود والا اینکه بطور کلی میفرمائید این مبلغ زیاد است اینکه نمیشود

مثلا آقای میفرمائید دو میلیون باید داد دیگری معتقد است دو میلیون و نیم کس دیگر معتقد است سه میلیون پس با این ترتیب يك اساس صحیحی نمیشود اتخاذ کرد

قسمت دیگر راجع بخاصه همدان و معارج انتظامی فرمودند

دوسه مرتبه عرض کرده ام که این يك سهوی بود که از طرف نویسنده وزارت مالیه شده بود و بنده خود یکی از اشخاصی بودم که در کمسیون این مسئله را اعتراض کردم بعد از طرف وزارت مالیه توضیح دادند که این مبلغ از بابت کرایه جنس خالصجات انتقالی همدان است که باین اسم نوشته شده است اصل موضوع اینست

رئیس - آقای دست قیام

يك نفر از نمایندگان - فائید

رئیس - آقای مفتی

صدرالعلماء مفتی - آقایان مخالفین اکثر اعتراضاتی که بر این بودجه ذکر کردند

لهذا بعقیده بنده دیگر هر چه در این خصوص گفته شود مکررات است و عقیده بنده اینست که اگر مجلس داخل اصلاحات بشود و در رشته عمل بیفتد و قسمتهای بودجه را اصلاح کند بهتر و مناسبتر است از اعتراضاتی است که نسبت به بودجه بشود لهذا

رئیس - آقای حاج هزالمالك

حاج هزالمالك - بنده مخالفت خودم را در کلیات نسبت به بودجه حاضر عرض کردم نظریه ام هم هیچ تغییر نمی کند

تفکیک شد و ماده صحیح شد در این قسمت نظر بنده تأمین شد

قسمت دیگر مخالفت بنده نسبت به خرج از دو نقطه نظر بود که آنهم از طرف دولت و کمسیون بودجه تأمین شد یکی اینکه حداقل حقوق که سی و دو تومان بود سی تومان شده بود و تمام اعضاء وزارتخانه ها کسر حقوق پیدا میکردند بنده مجدداً از طرف دولت پیشنهاد کمسیون هم قبول کرد و همان سی و دو تومان شد

قسمت دوم هم راجع به معارج انتظامی بود که بنظر بنده از مخارج انتظامی مالیه قدری کسر شده بود و چون بعد اصلاح شد

لهذا دیگر در قسمت خرج مخالفتی ندارم و رأی موافقت میدهم

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است) (بعضی دیگر - کافی نیست)

رئیس - رأی گرفته میشود

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم اجازه می فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - عرض می کنم تمام این ادارات و تمام این مخارج برای این است که يك عده اشخاص زنده بمانند تا اینکه يك چیزی بدهند یا يك چیزی بگیرند و در این بودجه ابداً برای صحیه مملکت يك شاهی منظور نشده است و الاقل باید در يك همچو مطلب مهمی بکنند از نمایندگان مذاکره بکنند تا معلوم شود دولت در این خصوص چه اقدامی خواهد کرد در صورتیکه هنوز کسی مذاکره نکرده

بنابر این بنده با کفایت مذاکرات مخالف هستم - لافل خوب است دوسه نفر حرف بزنند و از طرف دولت یا مخبر جواب بدهند تا عقاید آقایان معلوم شود و مردم بدانند که افلا در فکر زندگانی آنها هم هستند

رئیس - رأی گرفته می شود بکفایت مذاکرات

مشارعظم - اجازه بفرمائید پیشنهاد بنده قرائت شود

رئیس - باید بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود بعد

مشارعظم - آنوقت نمی توانیم حرف بزنیم

(اینطور خوانده شد) پیشنهاد میکنم مقرر سیزدهم شریک تیب ذیل نوشته شود:

وزارت معارف و اداره کل صحیه و کمسیون بودجه تأمین شد یکی اینکه حداقل حقوق که سی و دو تومان بود سی تومان شده بود و تمام اعضاء وزارتخانه ها کسر حقوق پیدا میکردند بنده مجدداً از طرف دولت پیشنهاد کمسیون هم قبول کرد و همان سی و دو تومان شد

قسمت دوم هم راجع به معارج انتظامی بود که بنظر بنده از مخارج انتظامی مالیه قدری کسر شده بود و چون بعد اصلاح شد

لهذا دیگر در قسمت خرج مخالفتی ندارم و رأی موافقت میدهم

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است) (بعضی دیگر - کافی نیست)

رئیس - رأی گرفته میشود

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم اجازه می فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - عرض می کنم تمام این ادارات و تمام این مخارج برای این است که يك عده اشخاص زنده بمانند تا اینکه يك چیزی بدهند یا يك چیزی بگیرند و در این بودجه ابداً برای صحیه مملکت يك شاهی منظور نشده است و الاقل باید در يك همچو مطلب مهمی بکنند از نمایندگان مذاکره بکنند تا معلوم شود دولت در این خصوص چه اقدامی خواهد کرد در صورتیکه هنوز کسی مذاکره نکرده

بنابر این بنده با کفایت مذاکرات مخالف هستم - لافل خوب است دوسه نفر حرف بزنند و از طرف دولت یا مخبر جواب بدهند تا عقاید آقایان معلوم شود و مردم بدانند که افلا در فکر زندگانی آنها هم هستند

رئیس - رأی گرفته می شود بکفایت مذاکرات

مشارعظم - اجازه بفرمائید پیشنهاد بنده قرائت شود

رئیس - باید بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود بعد

مشارعظم - آنوقت نمی توانیم حرف بزنیم

راجع به مبلغ (۱۹۶۴۹۰ تومان) شهریه اشخاصی که اسامی آنها در چهار صفحه ضمیمه ذکر شده و بتصویب مجلس شورای ملی نرسیده است حذف گشته مبلغ مزبور بوزارت فوائد عامه تخصیص داده که بصرف شوسه کردن راه زواری تهران تماشه بدرسد

وزارت معارف و اداره کل صحیه و کمسیون بودجه تأمین شد یکی اینکه حداقل حقوق که سی و دو تومان بود سی تومان شده بود و تمام اعضاء وزارتخانه ها کسر حقوق پیدا میکردند بنده مجدداً از طرف دولت پیشنهاد کمسیون هم قبول کرد و همان سی و دو تومان شد

قسمت دوم هم راجع به معارج انتظامی بود که بنظر بنده از مخارج انتظامی مالیه قدری کسر شده بود و چون بعد اصلاح شد

لهذا دیگر در قسمت خرج مخالفتی ندارم و رأی موافقت میدهم

(جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است) (بعضی دیگر - کافی نیست)

رئیس - رأی گرفته میشود

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم اجازه می فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید

مهندس هاشم میرزا شیخ الرئیس - عرض می کنم تمام این ادارات و تمام این مخارج برای این است که يك عده اشخاص زنده بمانند تا اینکه يك چیزی بدهند یا يك چیزی بگیرند و در این بودجه ابداً برای صحیه مملکت يك شاهی منظور نشده است و الاقل باید در يك همچو مطلب مهمی بکنند از نمایندگان مذاکره بکنند تا معلوم شود دولت در این خصوص چه اقدامی خواهد کرد در صورتیکه هنوز کسی مذاکره نکرده

بنابر این بنده با کفایت مذاکرات مخالف هستم - لافل خوب است دوسه نفر حرف بزنند و از طرف دولت یا مخبر جواب بدهند تا عقاید آقایان معلوم شود و مردم بدانند که افلا در فکر زندگانی آنها هم هستند

رئیس - رأی گرفته می شود بکفایت مذاکرات

مشارعظم - اجازه بفرمائید پیشنهاد بنده قرائت شود

رئیس - باید بکفایت مذاکرات رأی گرفته شود بعد

مشارعظم - آنوقت نمی توانیم حرف بزنیم

مخلافان شخص برای دولت خدماتی کرده زحمانی کشیده و بعد مریض و مفلوج شده است

دولت ناگزیر است از هده هه مخارج او برآید

ولی اشخاصی که هیچوقت به مملکت خدمت نکرده بلکه بعضی اوقات خیانت هائی هم به مملکت کرد اند

بجای هم ضرر زده اند

بامشروطیت ضدیث کرده اند و از استبداد میزدند

بر علیه حکومت ملی يك قدم هائی برداشته اند سزاوار نیست که ما بیائیم و تصویب کنیم که هائی دوست تومان سیصد تومان

پانصد تومان بآنها داده شود آنهم عرض کردم بدون استحقاق که بروند و خوش بگذرانند

آخر در ایران چه زحمتی؟ چه کاری؟ از این قبیل اشخاص خیلی هستند

شیر وانی - مثل سالارالدوله

یاسائی - بنا بر این بنده پیشنهاد کردم اگر آقایان تصویب بفرمایند این مبلغ از قلم شهریه ها کسر و مجزی شدمو ضمیمه بودجه وزارت فوائد عامه بشود که تقریباً این دو قسمت هزار تومان را بصرف شوسه کردن راه طهران بشهد برسانند که افلا يك راه زواری و اتومبیل روی بشود اگر دوسه سه سال مجلس اینگونه مخارج را تصویب کند که بصرف امور عام المنفعه برسد از قبیل شوسه کردن راه و غیره در ظرف دو سه سال این راهها شوسه شده و اسباب رفاهیت مردم میشود

خرج بیهوده هم نشده ملت هم راضی است

بنده برای احترام آقایان يك منلی میزنم و يك قصه را بطور خلاصه عرض میکنم

در یکی از دهات که نمیخواهم مرض کنم کجا است بنده با یکی از مأمورین دولت که گویا رئیس معارف یا رئیس اوقاف آن محل بود میگذشتیم دیدیم در آن ده دیوار يك خانه خراب شده است و میان خان پیدا است صاحب خانه از استخوان دست و که حیوانات مرده رچرب برای خانه اش دیوار درست کرده است این بدبخت آنقدر پول نداشت که يك تکه دیوار گلی جلوی خانه اش بکشد تا ناموش از نگاه اجنبی محفوظ باشد ناچار شده است استخوان ملفی (شود) مأمورین غلاظ شداد مالیه بکمک نظامیان پنجه قران پنجه قران جمع آوری کنند آنوقت يك مرتبه آقایان و کلاها بنده تومان پانصد تومان ببخشند باین اشخاص بدون استحقاق

البته دادن شهریه باید بر اثر يك خدمتانی باشد

بیشتر نبود ایستاده بودند و معلوم شد که دوسه روز است اسباب زحمت او شده بودند

ما مرامچه کردیم بخانه این بیچاره دیدیم دارای هیچ نیست و دارائی او خدا شاهد است ۵ تومان نمیشد آنوقت ۷ قران و ده شاهی را میخواستند بالاخره يك تکه کاسه مسی آورده پیش ما گرو بگذارند و آن پول را بدهد و بيك ترتیبی مأمور وارد کردیم رفت

خلاصه اینکه مالیاتی که اینطور از ملت گرفته میشود بچه استحقاق و از زوری چه حقی میخواهد بدهد باین مفتخوار ها و اشخاصی که اخلاص میکنند بمصالح مملکت که بروند خوشگذرانند خدا شاهد است ملت راضی نیست بن مصداق بلند میگویم

وزیر مالیه - بنده کاملاً موافقم باین که بمفتخورتان بده پول داد

در مجلس چهارم هم موضوع گفتگوی شهریه بمان آمد بنده همین مطلب را تصدیق کردم و عرض کردم که بمفتخورتان بده پول داد ولی همانوقت هم عرض کردم دولت مخالفت ندارد و اگر مجلس بخواهد به بعضی اشخاص معین شهریه ندهد مأموراری ندارد

ولی اینطور پیشنهادی که میفرمائید که يك مبلغ کلی از شهریه ها کسر شود تصور میکنم اسباب اشکال بشود

حاجتی هم باین مسئله نباشد این اعتباری که برای شهریه ها پیش بینی شده است آقایان ملاحظه کرده اند که دویست سال این راهها شوسه شده و اسباب رفاهیت مردم میشود

خرج بیهوده هم نشده ملت هم راضی است

بنده برای احترام آقایان يك منلی میزنم و يك قصه را بطور خلاصه عرض میکنم

در یکی از دهات که نمیخواهم مرض کنم کجا است بنده با یکی از مأمورین دولت که گویا رئیس معارف یا رئیس اوقاف آن محل بود میگذشتیم دیدیم در آن ده دیوار يك خانه خراب شده است و میان خان پیدا است صاحب خانه از استخوان دست و که حیوانات مرده رچرب برای خانه اش دیوار درست کرده است این بدبخت آنقدر پول نداشت که يك تکه دیوار گلی جلوی خانه اش بکشد تا ناموش از نگاه اجنبی محفوظ باشد ناچار شده است استخوان ملفی (شود) مأمورین غلاظ شداد مالیه بکمک نظامیان پنجه قران پنجه قران جمع آوری کنند آنوقت يك مرتبه آقایان و کلاها بنده تومان پانصد تومان ببخشند باین اشخاص بدون استحقاق

البته دادن شهریه باید بر اثر يك خدمتانی باشد

بنده برای احترام آقایان يك منلی میزنم و يك قصه را بطور خلاصه عرض میکنم

در یکی از دهات که نمیخواهم مرض کنم کجا است بنده با یکی از مأمورین دولت که گویا رئیس معارف یا رئیس اوقاف آن محل بود میگذشتیم دیدیم در آن ده دیوار يك خانه خراب شده است و میان خان پیدا است صاحب خانه از استخوان دست و که حیوانات مرده رچرب برای خانه اش دیوار درست کرده است این بدبخت آنقدر پول نداشت که يك تکه دیوار گلی جلوی خانه اش بکشد تا ناموش از نگاه اجنبی محفوظ باشد ناچار شده است استخوان ملفی (شود) مأمورین غلاظ شداد مالیه بکمک نظامیان پنجه قران پنجه قران جمع آوری کنند آنوقت يك مرتبه آقایان و کلاها بنده تومان پانصد تومان ببخشند باین اشخاص بدون استحقاق

البته دادن شهریه باید بر اثر يك خدمتانی باشد

ملکه قسمت آن بکسانی داده میشود که استحقاق دارند.

بنده عرض میکنم کاش از روز اول هیچ داده نشده بود حالا هم از این بعد باید سعی کرد که بکسی بدهد داده نشود و بدین اینشکه کسی خدمتی کرده باشند باید از خزانه دولت باو داده نشود.

این اصل کاملاً صحیح است و بنده هم از همه کس بیشتر موافق امانه بطوری که صدمه اش بکسی نخورد که استحقاق داشته باشد ...

یاسانی - از ۵۰ تومان بیالار بنده عرض کردم.

وزیر مالیه - خوب است این اعتبار را تصویب بفرمایند که در بودجه باشد برای شهریه بگیریم و اگر در واقع یک شهریه بگیریم هائی هستند که آقایان مستحقان نمی دانند آنها را رد بفرمایند و صرفه هم که از این راه حاصل شده مقرر فرمایند بخرج دیگری که لازم است رسیده شود و الا یک جا یک مبلغی از شهریه ها کم کردن درد را دوا نمیکند و باز ممکن است صدمه اش بیک اشخاصی بخورد که منظور نظر شما نیست.

یاسانی - اجازه بفرمایند یک سوه تقاضی شده است.

رئیس - رأی میگیریم بپیشنهاد **یاسانی** - آصورت را بخوانند **رئیس** - اسامی را **یاسانی** - بلی **رئیس** - باید اجازه بگیریم اگر اجازه دادند قرائت میشود.

یک نفر از نمایندگان - مجدداً قرائت شود.

(پیشنهاد آقای یاسانی بشرح گذشته قرائت شد)

یاسانی - این جزء پیشنهاد بنده است که اسامی قرائت شود.

رئیس - رأی میگیریم باینکه اسامی قرائت شود.

آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. رأی میگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای یاسانی بگیراها از طرف کمیسیون بودجه تهیه و طبع و توزیع شد.

بعد در آن باب رأی گرفته شود.

روسی و میرزا آقاخان (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم شهریه هائیکه بیش از پنجاه تومان است قطع شود.

روسی - توضیحات کافی آقای یاسانی دادند. ما یک مالیات نامشروع میگیریم و این و بیک مردمانی مفت و مجانی میدهم. این انصاف نیست و بنده مخالفم که این پولها

باین اشخاص داده شود لهذا خواهش می کنم آقایان وضعیت مملکت را در نظر بگیرند و همانطوری که ما میخواهیم نهم عشر را کم کنیم و هفتاد هزار تومان پول خانواری و سرشماری را کم کنیم.

بهین تناسب یک قدری از عایدات را مفتی بکسی ندهند.

ولا اقل در انتظار هر دو اش یک فلسفه باید داشته باشد نه اینکه یک عایدی را گرفت و یک مخارجی برایش جعل کرد!

مخبر - اگر چه آقای وزیر مالیه حلالدار جواب آقای یاسانی فرمودند که بطور کلی نمیشود.

هر شهریه بگیریم مفت خور گفت. آقا میفرمایند که من مخالفم بوقت خور داده شود.

یاسانی - مجلس اجازه بدهد که صورت خوانده شود مجلس که نمیکند! (همه به بین نمایندگان - صدای زنک رئیس)

تین - شما معلم هستید قاضی نیستید.

شیروانی - مجلس حق ندارد اجازه ندهد که صورت خوانده نشود!

مخبر - آنوقت پیشنهاد میفرمایند که کلیه شهریه ها و بطور عمومی از پنجاه تومان بیالا قطع شود چه دلیل دارد؟! دلیلتان اینست که اشخاصی که از پنجاه تومان بیاتین میگیرند اینها مستحقند؟ در صورتیکه شاید اشخاصی باشند که از پنجاه تومان بیاتین میگیرند و ابدأ استحقاق دارند و شاید همان اشخاصی که دوپست تومان بیشتر میگیرند خیلی استحقاق دارند این چه دلیلی است که شما میفرمایند؟! **شیروانی** - ملت بدبخت است.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر.

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم - قسمت شهریه ها موقوف و پس از آنکه صورت جزع شهریه بگیراها از طرف کمیسیون بودجه تهیه و طبع و توزیع شد.

بعد در آن باب رأی گرفته شود.

افشار - اولاً معلوم نیست که بودجه سال آینده کمی مجلس خواهد آمد. اگر ما میدانستیم کمی مجلس خواهد آمد صبر می کردیم تا یک مدتی پس از آنکه شهریه بگیراها حقونشان را می گرفتند نظریات خودمان را در بودجه سال آینده عرض میکردم ولی چون بنده تصور میکنم تا شش ماه اول سال آینده هم بودجه بمجلس نخواهد آمد

این جهت پیشنهاد میکنم صورت جزع شهریه بگیراها طبع و توزیع شود تا مجلس اشخاص شهریه بگیراها در نظر بگیرد که کیها هستند که استحقاق دارند و کیها استحقاق ندارند آنهایکه ندارند مال آنها را بزنند و سایرین را مجلس تصویب کند.

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده با این پیشنهاد مخالفم و علت مخالفت من اینست که صورت شهریه ها در دوره چهارم طبع و توزیع شده است حالاهم گمان میکنم در اداره تقنینیه حاضر است اگر میخواهد از آن رو نگاه کنید صورت مشروحش در کمیسیون بودجه هم حاضر است

ممکن است بکمیسیون بودجه مراجعه شود در این صورت علت ندارد که این قسمت از مخارج را حذف کنیم و بگذاریم برای مدت غیر معینی.

رئیس - رأی گرفته میشود - آقایانیکه پیشنهاد آقای افشار را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

پیشنهاد آقای آسپه جلال یک قسمتش رده در قسمت دیگر رأی میگیریم.

(بشرح ذیل خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی بنده پیشنهاد میکنم شهریه و وظایفیکه در سال زیاد ترازشده تومان میشود بریز و تفصیل تقدیم مجلس شود که در هر یک از اقلام علیجده رأی گرفته شود.

آقای شیخ جلال - توضیحات این پیشنهادات همانهایی است که آقایان فرمودند من باب اینکه آقایان تصور فرمایند که این کار طول می کشد.

بنده تجربه کردم بین ششصد تومان و زیادتر.

کمتر از ششصد تومان را مجلس رأی بدهد و از آن بیالا که ممکن است اشخاص متمول صاحب آن حقوق باشند در هر یک از آنها مجلس علیجده رأی بدهد.

مخبر - بهین دلیلی که خودشان آوردند (برای اینکه بعضیها تصور نکنند مدتی وقت لازم دارد)

همین پیشنهاد که خودشان فرمودند شاید چندین جلسه وقت لازم دارد برای اینکه ایشان پیشنهاد میفرمایند آنچه که اضافه بر ششصد تومان است علیجده رأی بدهند صورتش هم بمجلس بیاید در حالیکه همانطوری که آقای معتمد السلطنه توضیح فرمودند

چنانچه مالی و سایر آقایانیکه خیلی دقیق هستند در اقلام شهریه ها میتوانند بکمیسیون بودجه مراجعه کنند و یکی از راپورتها را

که سال گذشته طبع شده است با صورتیکه امسال آورده و در کمیسیون موجود است مطالعه بفرمایند آنوقت اگر در بعضی اقلام آن نظر دارند پیشنهاد بفرمایند و الا باینطور گمان نمیکند عملی باشد.

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند.

(عده کمی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. پیشنهاد آقای شیروانی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم - قسمت شهریه از ستون مخارج موضوع شود و بکمیسیون ارجاع شود.

تا مفتخورها را از مستحقین تشخیص بدهند.

شیروانی - اینجا برای یک عده از مستحقین سنگ بسینه زده میشود این مستحقین هفت ماه شهریه شان را آقایان تصویب کرده اند و رأی داده اند ولی دو ماه بیشتر بآنها داده نشده ...

وزیر مالیه - اینطور نیست پنج ماه داده اند.

شیروانی - همین طور است وقتی عرض بنده تمام شد صحبت کنید بعضی هم شاید کمتر بعضی هم شاید سه ماه گرفته اند و زارتخانه های دیگر را هم (غیر از معلمین که اینجا هستند) دو ماه و سه ماه حقوق نداده اند و وزارت مالیه یکماه زیادتر از آنچه تصویب شده گرفته اند

وزیر مالیه - اینرا هم تکذیب میکنم.

شیروانی - بسیار خوب بعد تکذیب کنید.

بنده عرض میکنم مستحقین را که این قدر برایشان اینجا حرف زده میشود حقوقشان را نداده اند بعد هم نمیدهند هر وقت دلشان میخواهد می دهند غیر مستحقین را هم هر وقت بخواهند فوری می دهند.

آن کسی را هم که آقای معتمد السلطنه فرمودند یک بارک پنجاه هزار تومانی دارد.

جلو جلوبم گرفته است. از جاهای دیگر هم گرفته

بعضی آقایان امضاء کمیسیون بودجه هم امضای دارند که این بودجه باین خوبی که بمجلس آورده اند برنگردند بکمیسیون و تصویب شود.

بسیار خوب برای اینکه جمع نظر آقایان بشود یعنی باین بودجه رأی دادند و برنگردند بکمیسیون این قسمت را موضوع میکنند و بقیه اقلام ستون خرج آقایان رأی بدهند این قسمت برود بکمیسیون و اشخاصی که نظریاتی دارند برونند بکمیسیون بودجه و اظهار کنند که فلان آقا مفت خور است و آن یکی مستحق است

بالاخره با نظر کمیسیون بودجه

مفتخورها از مستحقین تفکیک میشوند.

و مستحقین زود تر رأی داده میشود دیگر بسته بنظر آقایان است که معاون وزارت مالیه - نسبت باصل موضوع عرضی ندارم فقط برای اینکه رفع اشتباه از آقای شیروانی کرده باشم لازم است عرض کنم که شهریه ها تا برج سنبله حواله اش صادر شده است و پرداخته اند.

ممکن است در میان شان چند نفری باشند که هنوز دریافت نکرده اند ولیکن تا برج سنبله پرداخته شده است وزارت مالیه هم بیش از آنچه در مجلس تصویب شده حقوق نداده است.

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده اولاً مقتضی نمی دانم از نقطه نظر حیثیت و عظمت مجلس یک کلماتی گفته شود که بجای آن کلمات میتوان یک کلمات دیگری را گفت ...

شیروانی - جای مفتخور چه می شود تدین - بجای مفتخور میشود گفت غیر مستحق ولی اینطور کلمات بعقیده شخصی بنده مناسب با عظمت و ابهت موقع مجلس شورای ملی نیست طرز استدلال را باید عوض کرد برای اینکه حیثیت یک مقام مصون بماند. اظهار عقیده آزاد است در صورتیکه تماس با حیثیت یک مقام عالی نکند.

از آنکه میگردیم آقایان متأسفانه در دوره چهارم نبودند.

بنده در دوره چهارم بودم یک عده از آقایان هم بودند مدتی هم در کمیسیون بودجه دوره چهارم بودم و بقدری همین موضوع شهریه بگیراها طرف توجه بود که مافوق آن متصور نیست قریب چهار ماه بلکه زیادتر موضوع شهریه بگیراها در کمیسیون بودجه مطرح بود.

بالاخره راه حلی خواستند پیدا کنند تا آخر کمیسیون و مجلس موفق شدند باینکه قانونی وضع کردند آن قانون در آن کتاب کبیر هم هست و ترتیباتی قرار دادند که از یک تومان تا پنجاه تومان را تمام بدهند و از پنجاه تومان بیالا از هر تومانی یک مبلغی کم بکنند همین کار را هم کردند.

بنده منکر نیستم که شاید در بین این اشخاص یک اشخاصی هستند که ...

یک نفر از نمایندگان - آن مال مستوری ها بود.

تدین - غیر شهریه ها حالا مطرح است شاید یک اشخاصی باشند که مستحق نباشند و زردینی نیست اما بهین سهولت و باین پیشنهاد فوراً این قضیه حل می شود! !!

خیر نمیشود. بنده در این جا این جمله را عرض میکنم.

یک سال است یا ده ماه است تقریباً که مجلس باز شده است و تکالیف خودمان را هم همه میدانیم بعلاوه در نظامنامه داخلی تکالیف کمیسیون بودجه معین شده است و بودجه هم آمده است کمیسیون بودجه باز است تمام آقایان هم به کمیسیون بودجه دست رسی داشتند حالا که آخر سال شده است و هفت ماه یک دوازدهم را مجلس تصویب کرده است تازه حالا میفرمایند برگردد بکمیسیون بودجه. کمیسیون بودجه چه کار کند! !!

در اینجا مثل بعضی آقایان مثل بعضی اشخاصی است که در تابستان بفکر زمستان هستند خانه خود را باید که گل بکنند میگویند باشد. زغال می خواهند می گویند باشد چیز دیگر می خواهند باشد.

بمحض اینکه باران زمستان شروع کرد و دیدند آب از گوشه اطلاق سرازیر است آنوقت با کمال عجله میگویند باید که کرد.

سوراخ را باید گرفت. شیروانی اگر هست باید بطانه کرد. هشت ماه نماند است که این مسائل در جریان است و آن آقای محترم میفرمایند که نمی گذارند حرف بزنیم و مذاکرات زود کافی میشود.

خیر آقا زمینه فکر را از دست هیچکس نگرفته بودند. کمیسیون بودجه هم باز بود ممکن بود مراجعه کنند. بالاخره کمک فکری بکنند. پیشنهاد بکنند. ولی حالا هیچ تأخیری ندارد.

بنا بر این از اینکه میگردیم بسیار خوب شما یک مبلغی را قطع کردید (آنها را هم این نیست باید برود دقت کافی بشود) این مبلغ را قطع کردید آیا تصور میکنید این مبلغ هر چه پنجاه هزار تومان یا چهل هزار تومان.

(آن صدو نود هزار تومان هم اشتباه است. آن مال یک سال است در صورتیکه مجلس هفت ماهش را تصویب کرده مگر اینکه رأیش را نقض کند)

خیال میکنید واقعاً یک پولی خواهد شد که مستقیماً صرف یک مؤسسه بشود؟ از این جا گرفته میشود و میز و نیمکت برای سایر جاها درست خواهد شد بنا بر این بنده عکار ندارم و در عین اینکه تصدیق میکنم عرض میکنم که حالا فایده ندارد.

این کمیسیون بودجه سه ماه و نیم دیگر بیشتر از عمرش باقی نیست موفق نمیشود کمیسیون آتی هم موفق نمیشود مگر اینکه بالاخره یک فکرهای اساسی بکنیم.

بهین سهولت و آسانی یک پیشنهاد

قابل توجه بشود و برگردد عملی نمیشود. من چون این را عملی نمیدانم مخالفم.

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای شیروانی را قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(چند نفری برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد.

پیشنهاد جمعی از آقایان قرائت می شود.

(بشرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد میکنم: مقام محترم ریاست قبل از اخذ رأی در شهریه ها مقرر فرمایند اقلام آن بجزو اسامی و توزیع بشود تا آقایان نمایندگان از جزئیات آن اطلاع حاصل کرده رأی بدهند.

(فائده مقام. حسن ملک التجار. صولت السلطنه. هرمزی. مصدق الملک. صدرالعلماء مفتی. اشکر. امیر اشرف. جلال الدین. یاسانی. میرزا آقا. سردار متصرف. کازرونی)

رئیس - آقای قائم مقام (اجازه)

قائم مقام توضیحات این پیشنهاد را آقای افشار دادند. بنده آقایانیکه خیلی حرارت دارند که شهریه ها بگذرد همینقدر تذکر میدهم که اسرار ایشان تراهم با آتش خشک خواهد سوخت.

اغلب آقایان نمایندگان بشهریه های را نخواهند داد این است که حق سایرین هم از میان خواهد رفت.

این را طبع و توزیع بکنند تا رأی دهندگان بفهمند که چه کسی رأی میدهند و هر کس را مستحق میدانند رأی بدهند هر کس را نمی دانند رأی ندهند و بقیه توضیحات را آقایان دادند

مخبر - اولاً اینکه فرمودند اغلب آقایان بشهریه ها رأی نمیدهند مجلس امروز مدال داشت که اغلب آقایان رأی میدهند ...

بعضی از نمایندگان - (با هم) خیر اینطور نیست.

بعضی دیگر همینطور است.

(صدای زنک رئیس)

مخبر - و تازیباً بنده دیدم آقایانیکه این جا امضاء کرده اند عده شان بیش از ده دوازده نفر نیست.

صورت شهریه ها هم در سال گذشته طبع شده و صورتش در اداره تقنینیه موجود است مراجعه بفرمایند یک صورت از اداره تقنینیه بگیرند.

بهر حال صورتها حاضر است اگر خودتان هم تشریف نبرید بنده موقع تنفس میروم یک نسخه میگیرم با آقایان تقدیم می کنم ملاحظه بفرمایند و فعلاً این پیشنهاد را پس بگیرند.

رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد

مخبر - اینهم یک دلیل **رئیس** - پیشنهاد آقای روحی (اینطور قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که شهریه های که بیش از صد تومان است قطع شود

حاج میرزا عبدالوهاب - مال بنده مقدم است.

رئیس (خطاب بروسی) - صحیح است مال ایشان مقدم است (پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم تا برمی شصت تومان از شهریه ها داده شود بقیه حذف شود

عبدالوهاب الرضوی بنده عرض میکنم (باز سال هم عرض کردم) که اخذ بقدر حق و اعطای بقدر مستحق شرعاً و عرفاً مذموم است.

متلا مالیات گرجی دوزی یک وقتی هفتصد تومان بوده است ولی حالا از آن صنف چیزی باقی نمانده و یک نفر است مأمور می آید می گوید باید هفتصد تومان را بدهی.

صنف روغن چراغی یک وقتی در ایران روغن خیلی مصرف می شده حالا یک مثقال روغن چراغ در تمام ایران مصرف نمیشود و یک روغن چراغی هست برای بعضی کارها می آیند میگویند چهار صد تومان باید بدهی از آنها دیگر اینکه میگویند میخواستید در کمیسیون بودجه بگیرد. در کمیسیون بودجه هم که میفرماید باستی چرت بزنیم. متلاً میگویند طبع شده است بلی بنده هم دارم و چون میدانم چه اقلامی است رأی نمیدهم.

ولی یک عده آقایان که در دوره چهارم نبوده اند و امسال آمده اند و نمی دانند شما میگویند عجالتاً ورقه سفید را بده اول رأی بده بعد برو بین که بچه اقلامی رأی داده بنده میدانم فلسفه این ترتیب چیست آقای تدین میگویند که باید در بهار شیروانی را بطلانه کنی حالا امروز میکنی. بودجه حالا آمده آیا میشود بنده قبل از قاضی بهنیر بروم؟

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس - بنده چون پدرم و خودم و اولاد از این نانها نخورده ایم و انشاء الله الرحمن هم نخواهیم خورد و الا اینکه در راه خامت بمملکت کشته شوم راضی نیستم مجلس شورای ملی برای اولاد من شهریه معین کند. برود گدائی کند.

لکن این فرمایشاتی که آقایان می فرمایند نسبت بداره کردن خانه شخصی است و البته اگر کسی خانه شخصی داشته باشد يك چیزی که پیدا میکند باندازه آن جای خرج را پیدا کند این دخلی بعالم مملکت داری ندارد مملکت داری يك خرجی داری يك خرجی داری و آقای ذکاءالملک فرمودند يك کلمه حسابی را هم ما نمی خواهیم بشنویم .

سابق بر این هم امورات يك وضعی داشته و اسمش را استبداد گذاشته بودند که بعقیده من مشروطه بود و يك وضعی بود . يك پولهای را میگرفتند . يك قدرش را میخوردند يك قدرش را بجا یا بیجا میدادند . آمدند آن وضعیات را تغییر دادند و به يك وضعیات جدیدی تبدیل کردند .

حالا البته اگر بعقیده شما چیزهای بدی هم بوده است باید بتدریج خوبش کرد و دقتاً نمی توانید خوبش کنید و اما اینکه آقای تدین میفرمایند بعضی الفاظ مناسب نیست صحیح است و علاوه بر سال این شهر به ها کلمه بکنند در کمیسیون بودجه مطرح شد و خبانی هم در آنها مذاکره شد و بعقیده من عرش هم داخل در این مفاهیمی که بعضی میگویند نیست .

هیچکس پول بیجا ندر زمان استبداد و نه در غیر استبداد بکسی نمی دهد . مثلا يك کسی پدرش خدمتی کرد است اولادش يك میلی بعنوان شهریه میگردد یا يك کسی کمالاتی تحصیل کرده بوده است يك میلی بعنوان شهریه باو میداده اند و دوسه دست گشته است حالا اسمش را میگذارند مقتخور .

خیر اینطور نیست مملکت داری مغارج دارد و مغارج هم همش این نیست که صبح چهار قران بدهند بعلمه که تا شام که بگذرد بسا هست که يك پولی را حالا باید بدهند تا اینکه ده سال دیگر فایده اش را ببرند یاده سال پیش از این داده اند و حالا باید استفاده ببرند .

بنده جداً با این کلمه که آقای ذکاء الملک فرمودند که باید ابتکار بتدریج درست شود موافقم و این حرفها هم آنقدر فایده نخواهد داشت و اینکه آقایان میفرمایند این پولها از بعضی اصناف ضعیف گرفته میشود این هم خیلی بد است آنها راهم ترك نمایند و نگیرند و اگر این شهریه ها را هم ندهند خرج چکری بکنند . آیا این چهل کروز عایدات را که میگیرند بجایش خرج میکنند که این صد و پنجاه هزار تومان را میخواهند ندهند خرج کنند بنده معتقدم که نه عایدات ما کما هو حق از روی عدل است و نه مغارجمان لهذا باید هر دورا بتدریج اصلاح کرد و تقاضا میکنم این صحبتهار را بگذاریم برای سال آتی و آنوقت در این قسمت نظریاتی بکنید

مثل دوره قبل که از مازاد از پنجاه تومان تومانی چهار قران کم کردند . شاید در سال آتی موفقی شوند که زیادی آنها را بتدریج کم کنند و حالا این حرفها موقفیت ندارد .

رئیس - رأی گرفته میشود به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب آقایانی که موافقت تمام فرمایند .

رئیس - قابل توجه نشد . آقای روحی (اجازه)

روحی - توضیحات کافی در اطراف شهریه ها داده شده و بنده فقط میخواهم جواب بعضی از اظهارات آقای مخبر را عرض کنم فرمودند پنجاه تومان کفایت از برای مخارج اشخاص مستحق نمی کند بنده عرض میکنم صد تومان که کفایت می کند و زندگانی از صد تومان بیلا را که دولت مکلف نیست بدهد و با صد تومان هم بخوبی میشود در این مملکت گذران کرد .

بنابر این بنده پیشنهاد کردم که شهریه های از صد تومان بیلا قطع شود دیگر بسته برای مجلس است که هر طوری رأی میدهند بدهند .

مخبر - اینجا سوء تفاهم شد بنده اینطور که جناب عالی فرمودید عرض نکردم بنده عرض کردم بسا اشخاصی هستند که شهریه شان پنجاه تومان است و ممکن است مستحق نباشند و بر ایشان زیاد باشد و بسا اشخاصی هستند که شهریه شان دویست تومان یا بیشتر است و با این حال برای آنها کم باشد و حالا باز در جواب جناب عالی میخواستم عرض کنم همانطور که آقای

مدرس فرمودند کار باید تدریجی باشد . آیا شما متوقع هستید که از يك ملیون و بیست و چهار هزار تومان بیشتر از دویست و بیست و چهار هزار تومان کم کنید دیگر میخواهد چقدر کسر کنید؟

رئیس - آقای محمد ولیمیرزا (اجازه)

موضوع است .

رئیس - توضیح بدهند تا معلوم شود محمد ولیمیرزا بطوریکه آقای مدرس فرمودند این اصلاح باید بتدریج بشود و نظر نمایندگان هم همین است و بتدریج هم قدم برداشته شده است و همانطور که آقای مخبر فرمودند در سنه ما ضمیمه مبلغ شهریه و مستمیری يك ملیون و بیست و چهار هزار تومان بود و در هفده ساله مبلغ آن هشتصد هزار تومان شده و البته در يكسال دویست هزار تومان کسر کردن میتوان گفت که يك قدم علمی است و بنده برای اصلاح اصل موضوع اینطور بنظرم رسیده که برای سنه آتی يك کمیسیونی از شعبات انتخاب شود و بودجه سنه آتی را باید کمیسیون بودجه و دولت از حالا شروع بکنند و يك توجه جدی باقلام آن بفرمایند ...

رئیس - این راجع بسال آتی است محمد ولیمیرزا - بلای برای سال آتی این کار بشود و مقصود بنده هم عرض همین دو کلمه بود و پیشنهاد را پس میگیرم .

رئیس - پیشنهاد دیگری از طرف آقای روحی و شیروانی و میرزا آقا خان رسیده است قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم شهریه ها تا پنجاه تومان تمام و از پنجاه تومان بیلا تومانی دوقرن کسر شود و ضمیمه بودجه صحیه گردد .

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

دیگر بسته بنظر آقایان رئیس - آقای شیخ الاسلام (اجازه)

شیخ الاسلام مالیری - بنده با اظهارات آقای شیروانی مخالفم حالا اساسی بعضی از اشخاصی که شهریه بگیر هستند عرض میکنم .

مثلا بکلی از اشخاص شهریه بگیر آقای حاج مخبر السلطنه است مخبر - اسم نبرید شیخ الاسلام - باید اسم برد مخبر السلطنه در این مملکت بصحت عمل زندگی کرده است و عمر خودش را صرف خدمت بدولت نموده است دولت ماهی دویست تومان خورد و بعنوان شهریه باو میدهد .

یکی دیگر از شهریه بگیرها آقای نیرالملک است . یکی دیگر ورته صنایع الدوله است یکی دیگر حکیم الملک است و اگر صحت عمل در این مملکت صورت خارجی دارد باید از آنها قدردانی کرد

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای آقا شیخ جلال (بشرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که مسئولیت کمیسیون بودجه و دولت بمسئولین از شهریه بگیر ها مقدار لازم که زیاد تر از مقدار مقرریست داده شود و مازاد قطع شود

در آن دقت کرد . آخر ما و کبیل هستیم مسئولیت داریم و نباید از یک نفر و کبیل شخصی کمتر بقضایا اهمیت بدیم مثلا میگویند بیست و چهار ملیون دخل یا خرج را تصویب کنید و وقتی که موقع تجزیه میشود و پیشنهاد تجزیه میکنند برخلاف صریح ماده نود و نه نظامنامه اجازه نمیدهند و وقتی که بوجوب ماده دیگر می گوئیم در تفسیر این ماده نظامنامه رأی گرفته شود باز رأی گرفته نمیشود

بنده عرض میکنم که آقایان باید در نظر بگیرند که فوق این اکثریت خدا و مردم است و بالاخره این اکثریت در يك محکم و جدانی ممکن است مورد نظر واقع شود .

آخر بچه مسئولیت رای بدیم که بفلان کس شهریه بدهند یا ندهند در صورتی که نمیدانم مستحق است یا نه .

آقایان می فرمایند کمیسیون بودجه بازر بوده است . ترتیبات و نظامات داخلی مجلس باید تمام این قضایا را پیش بینی کند یعنی باید راپرت کمیسیون بودجه حاوی تمام دلایلی که سبب گرفتن شهریه میشود باشد باین جهت است که این پیشنهاد را تقدیم مجلس کردم که نظر باطنیانی که جامعه بکمیسیون بودجه دارد و این کار را بآن رجوع کرده اند لافل مستحق را از غیر مستحق تشخیص بدهند و آتیهائی را که کمیسیون بودجه مستحق دانست تصویب و بقیه را رد کنیم .

قدین - اجازه میفرمائید؟ رئیس - پیشنهاد تنفس شده است قدین - اجازه بفرمائید بنده توضیح بدهم بعد تنفس داده شود

رئیس - آقایان اجازه میفرمایند بعد از توضیح آقای تدین تنفس داده شود .

جمعی از نمایندگان - صحیح است . رئیس - آقای تدین (اجازه)

هم که جزء دستورات پهلوی بنده نیست آنوقت در بین مذاکرات يك فکری جلو چشم من میگذرد و همین جهت است که حرفها چندان موثر نمیشود

در چندین جلسه قبل هم عرض کردم و آقایان هم تصدیق فرمودند که کمیسیون بودجه قصوری در وظایف خود نکرده و همه قضایا را خودتان بهتر میدانید و تا آن اندازه هم که مقتضی بوده بلکه ما فوق آن کوشش برای تنظیم بودجه کرده است اما این يك چیز تازه است که هیچ معمول نبوده است که در يك مجلس يك نفر نماینده بيك قسمت از اعضاء حمله کند !!

این را بنده حمل نمیکند مگر بر قصور در استدلال و دلیل . از این میگذرم قضیه يك بام و دو هوا شده است . همیشه بنده عقاید خودم را راست میگویم و عرض میکنم که اصول گم شده و پرنسب ملحوظ نیست .

در جاهای دیگر آتیهائی که موافق حکومت هستند و تشکیل اکثریت میدهند و میگویند ما موافق دوات هستیم این حرفها را نیز ننند در جاهای دیگر اصول اینطور است

شیر وانی - اینطور نیست قدین - ولی این ترتیب يك بام و دو هوا است . این عقایق را بنده باید بگویم آن اشخاصی که اکثریت را تشکیل میدهند و بدولت اعتماد دارند قضایا را قبلا بطور خصوصی حل میکنند بعد در مجلس میآورند . . .

شیر وانی - اینطور نیست قدین - اجازه بدهید بنده حرفم را بزنم باید در عمل وارد شد اینها اصول است بروید از آتیهائی که از اصول دنیا مطلع هستند تحقیق کنید تا بشما بگویند و اگر هم چنانچه اعتماد ندارید بنده بگویند این ترتیب بدرد نمیخورد . . .

آقا شیخ محمد علی المونی - اعتماد داریم حرفمان را هم میزنیم قدین - خیر اینطور نمیشود این کوسه وریش یون است . این قرمه سبزی بی گوشت است الموقی - خیر با گوشت است یاساتی - بالاخره اوزان و مقادیر کمی مخالفت کرد؟ قدین - در آن لایحه از نقطه نظر علمی بنده مخالف بودم و بعد خواهم گفت که دلیلش چه بود علمی حال اینکه دلیل نیست . اگر دلیلی دارید بگویند کمیسیون بودجه وظایف خودش عمل کرده است . شیر وانی - عمل نکرده است قدین - بالاخره باید حافظ نظامات

مجلس باشیم و نظامنامه که بر همه ماحکومت دارد باید آنرا محترم بشماریم بنده استدعا میکنم ماده ۱۱۲ را قرائت نمایند و خواهش میکنم آقای رئیس هم این ماده را اجراء کنند

(آقای اقبال المالك بشرح ذیل قرائت نمودند)

ماده ۱۱۲ - کلیتاً قطع کلام و استعمال الفاظ زشت و تعرضات شخصی و هر گونه حرکات نمایشاتی که موجب بی نظمی مجلس باشد ممنوع است

قدین - یکی از مواردی که این ماده باید اجراء کند ماده در ماده دیگر است یک نفر از نمایندگان - برای همه رهنامه بگذارید حرفشان را بزنند چیز غریبی است

قدین - بنده از آقای رئیس تقاضا کردم نظامنامه را اجراء فرمایند رئیس - بنده اگر بخوام نظامنامه را اجراء کنم باید همه روزه با پواخذاری بگیرم یا راجع باخطار باقی در صورت مجلس .

مخبر کمیسیون بودجه - پس تکلیف ماجیست؟ قدین - بنده عرض میکنم که مجلس شورای ملی نباید العباد بالله مثل میدان کاه فروشها باشد مازای داریم و شمارا بریاست انتخاب کردیم و نظامنامه هم باید اجراء شود و نظامنامه هم بر تمام ماها حکومت دارد

اول در باره خود من اجراء کنید بعد در باره هر کس که منحرف میشود اینطور که نمیشود رئیس - در مجلس گذشته يك شخصی بيك کمیسیونی نسبت بی شرافتی داد بنده بعوجب نظامنامه رأی گرفتم پنج نفر بیشتر قیام نکرد و چون اینطور شد بنده بيك قدری ملاحظه میکنم برای اینکه چیزی که بنده پیشنهاد میکنم مجلس رأی ندهد بمنزله عدم اعتماد است از این جهت بنده خودداری میکنم قدین - ما همیشه اعتماد داشته ایم و داریم و خوب بود آن کمیسیون استعفا میداد . حالا هم بنده خواهش میکنم نظامنامه را اجراء فرمائید اگر طرف توجه نشد بنده از کمیسیون بودجه استعفا میدهم و گمان میکنم همه رفا استعفا بدهند نجات - خوب است تنفس داده شود رئیس - چند دقیقه تنفس داده میشود . (در این موقع جلسه بعنوان تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

را برخلاف واقع جلوه داده اند این است که بنده عرض میکنم تعرض من نسبت بکمیسیون بودجه فقط راجع باین بوده است که موافق قانون در ظرف دو ماه توضیحات و راپرت خودش را به مجلس نداده است و راجع بيك بام و دو هوا بنده همیشه معتقد بودم که يك بام و يك هوا است

رئیس - آقا این توضیح نیست . این جواب است . آن ایرادی هم کفرمودید که کمیسیون دو ماه بدوماه باید راپورتش را به مجلس بدهد آن راجع بکمیسیون بودجه نیست راجع بکمیسیون هائی است که در ماده ۱ اساسی آنها نوشته شده است

رئیس - آقا شیخ جلال . . . آقا شیخ جلال - بنده استرداد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای شیروانی قرائت میشود و گمان میکنم این پیشنهاد هم مخالف رائی است که مجلس داده است .

(شرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که شهریه ها از بودجه خارج شود و جدا گانه در آن صحبت شود .

رئیس - شهریه ها جزء ماده دوم بود و مذاکره شد و بکفایت مذاکرات هم رأی داده شد حالا اگر توضیحی دارید بفرمائید

شیر وانی - جزء ماده اول بود رئیس - خیر ماده دوم است شیر وانی - ما اگر اینطور است عرضی ندارم .

رئیس - در فقره هفدهم از ماده دوم هم مذاکراتی شد و نسبت بکفایت مذاکرات هم رأی داده شد

شیر وانی - اجازه میفرمائید؟ رئیس - بفرمائید

شیر وانی - این پیشنهادیکه بنده کردم مقصودم این است که قسمت شهریه ها بکلی از بودجه مملکتی خارج شود بنده پیشنهاد کردم که در بودجه جدا گانه رأی بگیریم و در این قسمت در کمیسیون بودجه مذاکره شود و پیشنهادات آقایان هم بکمیسیون برود و در آنجا توافق نظر حاصل شود و بجلس بیاید

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟ مخبر - کمیسیون نمی تواند بیلیرد برای اینکه این قسمتی را که آقای شیروانی میگویند نمیشود و در قسمت خرج هم يك مرتبه که رأی نخواهند داد

رئیس - مقصود ایشان این است که بازم مذاکره شود

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای شیروانی . . .

شیر وانی - استرداد میکنم
رئیس - پیشهاد آقای میرزا عبدالله خان قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد میکنم که مبلغ هشتصد هزار تومان پیشهادی دولت راجع به شهری و مستمرات تصویب و رای گرفته شود
رئیس - مخالف نظامنامه است
 پیشهاد آقای طهرانى قرائت میشود
آقا شیخ محمد علی طهرانى - بنده دو پیشهاد کرده ام یکی را که يك امضاء دارد پس میگیرم آن یکی که چند امضاء دارد خوانده شود
رئیس - يك امضایی را مسترد میکنید؟
طهرانى - بله
رئیس - پیشهاد آقای سردار فاخر قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد میکنم
 شهریه ها و مستمرات تا حدود ماهی یکصد تومان پرداخت شود
 زیادتر از این مبلغ صورتش طبع و بین نمایندگان توزیع شود تا پس از اطلاع از اقلام رای داده شود
سردار فاخر - بنده می بینم که مراد از تمام این پیشهاد ها که از طرف عدّه از آقایان میشود مقصود این است که يك اقلام درشتی تصور میکنند
 بین این هشتصد هزار تومان هست که نمی خواهند بآنها رای بدهند والا با مبالغ جزئی کسی مخالفت ندارد و حقیقتاً هم نمی شود بآنها گفت بدون اینکه از جزئیات مطلع شوید رای بدهید این است که بنده پیشهاد کردم برای اینکه حقوق اشخاص ضعیف از بین نرود بیشتر از ماهی صد تومان صورتش طبع و نشر شود تا آقایان هم مسیوق شوند و رای بدهند و گمان میکنم اگر جنبه عملی راهم در نظر بگیریم زودتر انجام داده شود
مخبر - این نظریه را خوب بود آقای سردار فاخر در کمیسیون بودجه میفرمودند و با اینکه خودشان عضو کمیسیون هستند بهیچوجه هم چیزی در کمیسیون نفرمودند و اگر اشتباه نکرده باشم خودشان هم باین اقلام رای داده اند
 مجدداً بنده نمی خواهم دلالتی را که عرض کرده ام تکرار کنم ولی عرض میکنم نمیشود گفت اشخاصی که از ماهی صد تومان بیشتر دارند استحقاق ندارند مگر آن است ماهی پنجاه تومان
 شصت تومان دارند این را بنده مکرر عرض کرده ام و بلاوه گمان میکنم نظیر این پیشهاد رد شده است
سردار فاخر - رد نشده است
رئیس - رای میگیرم پیشهاد آقای

سردار فاخر
 آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند
 (چند نفری قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 پیشهاد آقای دولت آبادی قرائت میشود
 (بمضمون ذیل خوانده شد)
 بنده پیشهاد میکنم شهریه هائی که اقلام بزرگ را تشکیل میدهند و متعلق است باشخاص متمول در چند ماه آخر این سال داده شود بمدارس ملیه مرکز و ولایات تا برای سال آینده تکلیف قطعی شهریه ها معلوم گردد
دولت آبادی - بنده متأسفانه از ابتدا که این لایحه جمع و خرج آمد به مجلس موفق نشدم چند کلمه عرض کنم حالا هم این پیشهاد را کردم که بتوانم در ضمن مطالب خود را عرض کرده باشم بنده نگاه میکنم می بینم آقایانی که مخالفت با این لایحه کرده اند نظریاتشان غالباً صحیح است و شاید آنگاه هم که مخالفت نکردند خبلی از این نظریات را دارند چه در دخل وجه در خرج ولیکن رعایت میکنند صنعت وقت موقتیت به اصلاحات را برای سال آتی که یکی از آنها هم خود بنده هستم
 بنده اگر ورقه سفید روی این مواد با لایحه میگذارم روی این لایحه نیست
 روی مصلحت وقت و موقتیت با اصلاحات است و اگر بدانم در سال آتی این لایحه بهین صورت و ترتیب خواهد بود قطعاً ازحالا تصویب نمی کنیم ولی امیدواری دارم که با جدیت آقایان عظام و نمایندگان محترم این ورقه که گذشت بزودی شروع کنیم به مایات برای سال آینده و خبلی از نظریاتی که داریم و قابل اصلاح است اصلاح شود بلکه بتوانیم در سال آتی يك کتابی دست مردم بدهیم تا بفهمند چه باید بدهند
 کی باید بدهند
 چطور باید بدهند
 بلکه يك قدری بدبختی مملکت بر طرف شود
 بنده نگران هستم و مترسم آنقدر صحبت متفرقه در میان بیاوریم که دست آخر همینطور که امسال نشد سال آینده هم موفق باصلاح بودجه نشویم
 این مال اساس کار آدمیم بر سر شهریه ها بنده هم جزء آقایانی هستم که بعضی از اقلام این شهریه ها مخالف و میل دارم اگر شروع کردیم با اصلاحات آن مخارج تبدیل شود بيك کارهای عام المنفعه از این جهت پیشهاد کردم که چند ماه آخر سال که مجلس هنوز تصویب نکرده است (گذشته ها را داده اند شاید بفرمایش

بعضی از آقایان زودتر هم گرفته اند)
 این چند ماهی که باخر سال مانده کسانی که هیچ احتیاج ندارند باین شهریه ها خودشان گرم کنند بدهند بمدارس ملی که همه پریشان و فقیر هستند که يك وجه جمعی ما بین این کارها باشد
 کمیسیون بودجه یا دولت هر طوری که صلاح میدانند چند قلم از اقلام بزرگ که متعلق بمتمولین است آنها را بدهند بمدارس ملی مرکز و ولایات که در کمال حسرت هستند تا در سال آتی موفق شویم به اصلاح بودجه و اصلاح شهریه ها و تعیین تکلیف قطعی آنها
 این بخاطر بنده رسید و پیشهاد کردم و هر چه زودتر این لایحه را يك ورقه سفید رویش بگذاریم بطور دیگر نمیدانم بهر حال صحبتش را هم بگذاریم و عطف بماسبق کنیم
 بشرط اینکه آتی را اصلاح کنیم این است که آقایان را متوجه میکنم بآن تبصره که برای این کار نوشته شده بود و من در آن شرکت داشتم که ما بین شرط رای میدهیم که عطف بر ما سبق شود و بی فاصله شروع کنیم با اصلاحات بودجه که یگانه وظیفه ما است بلکه این مردم بدبخت را از این بی تکلیفی بیرون بیاوریم
مخبر - قسمت اول فرمایشات آقای دولت آبادی البته صحیح است
 اما به پیشهادی که کرده اند تصور میکنم نمیشود رای گرفت چون ایشان نوشته اند چند قلم از اقلام کدام اقلام؟
 مال کی؟
 اسمش چیست؟
 يك مبلغ معینی برای شخص معینی که در پیشهادتان نیست فقط پیشهاد میفرمایید چند نفر متمول کلمه متمول را بنده نمیفهمم آن کسی که میخواهد متمول را از غیر متمول تشخیص بدهد که این متمول است آن یکی نیست باینجهت من خیال میکنم اصلاً این پیشهاد عملی نیست و نمیشود درش رای گرفت
رئیس - رای میگیرم به پیشهاد آقای دولت آبادی
 آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (بنده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد
 پیشهاد آقای اخگر قرائت میشود
 (باین طریق خوانده شد)
 بنده پیشهاد میکنم قلم هیجدهم (وظایف) از سایر اقلام تجزیه شود و سایر اقلام رای داده شود قلم راجع به وظایف بماند برای بعد تا اقلام جزء آن را آقایان نمایندگان بدقت ملاحظه فرمایند و بعد از روی اطلاع رای داده شود

اخگر - البته آقایان تصدیق میفرمایند که انسان بجز مجهول نمیتواند رای بدهد خبلی از آقایان هستند که در دوره چهارم نبوده اند و اطلاع ندارند که این صورت شهریه ها در کمیسیون بودجه هست یا در اداره تقنینیه هست و حالا میخواهند رای بدهند بيك چیزی که هیچ نمیدانند موضوعش چیست و بکی داده میشود
 در مجلس وقتی بنا میشود مثلاً در تهران شهریه برای ورنه حسین آقامعین شود طبع و توزیع میشود ما بین وکلاء تقسیم میشود و با مطالعه رای میدهند
 ولی باین قلم هشتصد هزار تومان چطور میشود قائل شد که بدون اطلاع رای بدهند
 بعقیده بنده رای که بی اطلاع داد شود بی جا است و برای اینکه آقایانی که در دوره چهارم تشریف نداشتند و اطلاع ندارند که طبع و توزیع شده بود وقت داشته باشند که بروند آن لایحه را ملاحظه کنند و اقلام جزء آن را ببینند و مستحق غیر مستحق را تشخیص بدهند
 بنده پیشهاد میکنم که این يك قسمت شهریه ها بماند برای جلسه بعد و راجع بسایر مواردی که مخالفتی نیست رای داده شود که از این جلسه تا موقع جلسه دیگر آقایانی که صورت را ندیده اند بتوانند بهیچ وجه و برای جلسه آتی رای بدهند والا اشخاصی که اطلاع ندارند مجبور میشوند باقلام خرج رای ندهند و این برخلاف میل اشخاصی است که میخواهند بودجه تصویب شود و من هم یکی از اشخاصی هستم که مخالف با این بودجه نیستم در صورتیکه مجبور شوم بيك قلم هشتصد هزار تومانی رای بدهم تا چاره که بتمام اقلام این بودجه رای ندهم و این خوب نیست
رئیس - رای گرفته میشود پیشهاد آقای اخگر آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند
 (بنده کمی برخاستند)
رئیس - تصویب نشد
 پیشهاد جمعی از آقایان قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 اینجانبان پیشهاد مینمائیم که هر شهریه که قبل از کابینه اخیر و توفیق الدوله معین شده است داده شود و آنچه در کابینه مزبور و کابینه های بعد داده شده است پس از طبع و نشر آن جزء بجزء رای داده شود
 محمد علی طهرانى . عبدالله یاسانی . میرزا آقاخان . اب . شیر وانی . معظم السلطان . مهدی زاهدی
رئیس - آقای طهرانى (اجازه)

آقا شیخ محمد علی طهرانى - بنده در دوره اول در کمیسیون مالیه بودم در دوره اول بودجه مملکت را خرج و تمویل کردند و میلی کسر کردند در حالیکه آنوقت چهار کسر در کسر داشتند بدون اینکه بيك پول مالیات وضع کنند بودجه را خرج و تعدیل کردند در ادوار متآخره بواسطه خاطر اینکه مجلس يك سال و دو سال سه سال افتتاح نمیشد بعضی از هیئت های وزرا بواسطه يك حوادثی که اتفاق می افتاد و جماعتی حمله میکردند موافق مصلحت مملکت بيك شهریه هائی از برای بيك اشخاصی معین میکردند
 مخصوصاً در کابینه اخیر آقای وثوق الدوله که تأسیس شد در این مملکت و مصارف شد بانبودن مجلس بيك کارهائی پیش آمد و بيك هیاهو هائی شد و خبلی از مستمریات بصورت شهریه در آمد از برای آن اشخاصی که خبلی قادر و صاحب چیز و صاحب مکنکت ر صاحب نفوذ بودند و ماد باده تومان ب تومان بآنها داده اند در حالیکه زندهای بیوزن بدبخت که صد تومان یا ده تومان در سال مستوری داشتند تومانی دو ریال هم بآنها داده نشد و خبلی شهریه ها در دوره های فترت برقرار شد
 بعد همینطور بطریق اجمال آوردند بمجلس و بطریق اجمال گذراندند
 آقای مدرس فرمودند که کار را بتدریج باید کرد بنده عرض میکنم در مقابل فرمایش ایشان که در دوره اول بتدریج کار کردند و آن اندازه که لازم بود شهریه یا حقوق از برای مردم تعیین شد بتدریج زیاد شد
 چیزهائی را در دوره های بعد در دورهای فترت
 در دوره های ارتجاع معین شده است غیر مشروع بوده است و همچنین در دوره چهارم هم که تصویب کرده اند موقعی بود که بنا به میل معروف سکا کی راجحیت گیر آوردند
 چهار روز باخر مجلس مانده بود یکسورتی برداشتند آوردند اینجامحض اینکه زودتر کارش را بکنند آوردند و گذراندند و بالاخره چون اکثر این شهریه ها از مبادی غیر مشروع بواسطه خاطر تقاضای حکومت های وقت معین شده نه از برای استقلال و سیاست ملی مملکت بنا بر این بنده پیشهاد میکنم که
 تا زمان کابینه اخیر و توفیق الدوله هر چه شهریه که رسماً در دوره اول شهریه بود (مثل برای مرحوم بهبهانی و طباطبائی حقوق معین شد یا از برای سالار ملی و سردار ملی حقوق معین شد) اینها باید داده شود لیکن از آنوقت بعد چون در تحت فشار آزادیخواهان بوده اند
 بعضی از حکومتها شهریه هائی ب بعضی از شکوها داده اند که آنها شکشان را بر

کنند و حرف نزنند آنها ناما مسکوت عنه بماند نمیگویم در بین اینها فقیر نیست بیچاره نیست لیکن آنها را جزء بجز بصورت بنویسند و بمجلس بیاورند
 البته بعضی هاستند مثل شخص آقای مستوفی الممالک که خدمت کرده اند و بیك دامنی رفتار کرده اند
 (زمره بین نمایندگان)
 طهرانى - باید دو مقابل تصویب کنیم غرض این است که بنده پیشهاد میکنم تا زمان و توفیق الدوله هر شهریه که بوده است رای بدهیم از آن زمان باین طرف جزء بجزء رای داده شود هر کس صالح است رای میدهیم
 زیرا ما نمیتوانیم بهیچیکه از این ناخنها رعیت بدبخت باید خون بیرون بیاورد و بيك قران حلقه دار که زبور کردن زندهای آنها است مالیه برود بکبر و رسید تومان و سیصد تومان و چهار صد تومان بی جهت بيك جماعتی داده شود که هیچ مفید برای این مملکت نیستند
 این مغایر اصول مملکت داری و مخالف قسمی که ما خوردیمیم
 مغیر - اظهارات آقای طهرانى بیکسورتش از روی بی اطلاعی است اگر مراجعه میفرمودند بصورت شهریه ها و اقلام جزء این ایراد را نمیفرمودند
 علاوه بر خلاف اینکه بنده بیل ندارم اسم هیچ فردی در این زمینه برده شود ایشان اسم اشخاص محترمی را در اینجا میبرند در صورتیکه آن چیزی هم که میفرمایند واقعیت ندارد
 اقلام مهمی هم که در کتابچه مستمریات هست يك قسمتش مال قبل از زمان آقای وثوق الدوله است ابتدا مر بوط بزمان وثوق الدوله نیست ولی يك قسمتش راجع بزمان وثوق الدوله است و همانهایی که در زمان وثوق الدوله هم هست در زمان کابینه آقای مستوفی الممالک هم هست
 اینها چیزهائی نیست که مضر به مال مملکت باشد بيك چیزهائی است که بعد از تحقیقات و تمقیشات ریادی که کرده اند و مصالح وقت و مصالح مملکت را در نظر گرفته اند بيك اشخاصی شهریه داده اند
 آنوقت آدمیم سر دوره چهارم
 جناب عالی بيك انهایی بدوره چهارم زدید فرمودید در دو سه روز آخر مجلس را گیر آوردند
 اینطور نیست کتاب قانون اینجهاست ملاحظه فرمایند راجع بمستمریات و شهریه ها سه چهار قانون از مجلس گذشته در بودجه دوره چهارم بنده خود عضو کمیسیون بودم کمیسیونهائی معلوم شد و باقلام جزء رسیدگی کردند
 خواستند داخل تحقیقات و اقلام شوند

بيك اشکالات مفصلی بر خوردند
 بالاخره بعد منجر شده آن رایی که مجلس داد که تاچه مبلغ را تمام بدهند و چقدرش را تومانی چهار قران حکم بکنند و بالاخره در نهایت آزادی مجلس رای خودش را داد و خبلی مجلس چهارم بیشتر از جناب عالی دقت میکردند و تمام این هاهم از روی فهمیدگی و نظر بمصالح مملکتی بوده است
رئیس - رای میگیرم پیشهاد آقای طهرانى آقایانیکه بایشان پیشهاد ایشان موافقت قیام فرمایند
 (بنده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد
 پیشهاد آقای آقا شیخ جلال (شرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشهاد می نمایم که کمیسیون بودجه صورت شهریه هائی را که در ماه زیاد تر از يكصد و پنجاه تومان میشود با نظریات خود بمجلس بیاورد که مجلس از روی بصیرت رای بدهد
رئیس - بفرمایند
آقا شیخ جلال - بنده تصور میکنم که نظر مخالفت بنده و عدد از اشخاص ناشی از بی اطلاعی از صورت شهریه ها است والا اینقدر در اطراف این موضوع مذاکره نمیشد و بنده هم کاملاً موافق بودم که اقلام شهریه ها جزئاً و کلاً بنظر آقایان نمایندگان محترم رسید و هر طوری که در نظر دارند در آنها رای بدهند
 ولی چون این قسمت تأمین نشده این است که پیشهاد کردم
 شهریه هائی که زیاد تر از صد و پنجاه تومان است
 کمیسیون بودجه صورت تفصیلی بدهد و نظریات خودش را هم در ضمن آن راپرت بمجلس تقدیم دارد تا مجلس هر طور که مقتضی بداند رای بدهد
رئیس - بيك پیشهاد دیگری رسیده است که مقدم است قرائت میشود
 پیشهاد آقای یاسانی بمضمون ذیل قرائت شد
 مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی دامت شو کته بنده پیشهاد میکنم شهریه اشخاص ذیل مقطوع گردد شاهزاده اعتضاد السلطنه ۵۰۰ تومان - آصف السلطان امیر کبیر ۵۰۰ تومان امین الملک ۲۰۰ تومان اولاد حاج امام جمعه خونی ۱۳۰۰ تومان تاج السلطنه ۸۰ تومان حسام السلطنه ۱۱۰ تومان حشمت الدوله ۱۴۰ تومان حکیم الملک ۲۰۰ تومان شاهزاده سالار الدوله ۵۰۰ تومان سراج الدوله ۱۰۷ تومان میرزا سلیمان خان ۱۴۰۰ تومان شعیب - السلطان ۱۰۰ تومان شاهزاده شهاب الدوله ۱۴۰ تومان صاحب اختیار ۲۷۰ تومان صدر الملک ۵۶ تومان ظل السلطنه ۱۴۰ تومان ظهیر الاسلام ۱۱۰ شاهزاده هضد

السلطان ۵۰۰ تومان
 عظمت الدوله ۱۷۰ تومان علاء الملک ۲۳۰ تومان آقا سید علی آقا بزدی ۱۴۰ تومان شاهزاده عبدالنور ۱۱۰ تومان فهیم الدوله ۱۷۰ تومان
 فقیر الملک ۱۴۰ تومان کمال الوزرا ۱۴۰ تومان مجد السلطنه ۱۴۰ تومان حاج معتمد السلطنه ۲۰۰ تومان مجد الملک ۲۰۰ تومان
 آقا سید محمد امام جمعه ۱۴۰ تومان میرزا محمد علی خان مستوفی ۴۰ تومان مهبر السلطنه ۲۰۰ تومان مستشار الدوله ۳۹۱ تومان
 مستشار السلطان ۱۴۰ تومان مستشار السلطنه ۲۰۰ تومان معاون الدوله ۱۴۰ تومان شاهزاده معتمد السلطنه ۱۱۰ تومان حاج معین الدوله ۱۴۲ تومان ممتاز الدوله ۲۶۰ تومان نصر الملک ۲۰۰ تومان شاهزاده نصره السلطنه ۵۰۰ تومان حاج بصیر السلطنه ۱۴۰ تومان نظم السلطنه ۱۱۰ تومان تبر - الملک ۲۲۰ تومان که جمعا چهل و پنج است
رئیس - آقای مشاور اعظم پیشهاد کرده اند جلسه ختم شود آقای حائری زاده مخالفتید
حائری زاده - بعد از ختم جلسه عرضی دارم
رئیس - پس بگذارید اول آقای مشاور اعظم توضیح بدهند
 آقای مشاور اعظم
مشاور اعظم - در مجلس چیزی که بیش از همه اهمیت دارد همان حفظ احترام مجلس است و باید صورت کار را طوری منظم کرد که اسباب ایراد و انتقاد نباشد البته در جمع و خرج مملکت آقایان نمایندگان خبلی باید نظر داشته باشند و بيك مخارجی را که بیهوده می دانند باید آن را قلم بکشند و حذف کنند
 اما باید توجه کرد که مخارج بیهوده یعنی مخارجی که در مملکت هت است و مربوط باین شهریه هائی است اگر برای ممالک صرفه جوئی بخواهید بکنید بنده خبلی موارد را نمیتوانم نشان بدهم که باید آنها را حذف کنند و حال آنکه یقین دارم هیچکدام میل ندارند باین مواقع توجه نمایند و وراً اگر مملکت باید منظم شود و این احساسات در نمایندگان هست
رئیس - راجع ببندهم جلسه توضیح بدهید
مشاور اعظم - راجع ببندهم جلسه عرض میکنم این احساساتی که امروز در مجلس پیدا شده است خبلی بروح عمومی ما سکنه وارد میکند
 این است که بنده پیشهاد می کنم امروز از این احساسات صرف نظر شود و اجازه بفرمایند که نمایندگان احساسات را ب جلسه دیگر محول کنیم

بلکه بدم که در مجلس خارج شدیم
پیش خودمان قضاوت کنیم که محتاج
باین حرفها نباشیم این است که بنده پیشنهاد
کردم و امیدوارم آقایان هم موافقت فرمائید
که فعلا جلسه ختم شود

رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)

سهام السلطان - بنده در قسمت
فرمایشات آقای مشار اعظم که پیشنهاد ختم
جلسه کرده اند عرض میکنم چون یکمقداری
از فرمایشاتشان راجع بختم جلسه نبود و در
واقع يك نصیحتی بود و بنده در قسمت ختم
جلسه عرض میکنم

چون حالا بیست دقیقه بیشتر از ظهر
نگذشته است و جلسه هم که خیلی دیر تقریبا
دو ساعت بظهر تشکیل میشود يك کار کردیم
تنفس داده شد و مجدداً تشکیل شد و حالا
یکقدری صحبت کرده ایم پیشنهاد ختم جلسه
میشود

بنده عرض می کنم که در قسمت صبح
مجلس دیر تشکیل میشود لافل خوبست تا
یکساعت یکساعت و نیم بعد از ظهر کار کرده
باشیم و بعقیده بنده باید یکساعت یکساعت
و نیم بعد از ظهر جلسه ختم شود

رئیس - رأی میگیریم بختم جلسه
آقایان موافقین قیام فرمایند
(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد بقیه مذاکرات
در پیشنهادها میماند برای روز پنجشنبه
(مجلس نیم ساعت بعد از
ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

مؤتمن الملک

منشی - علی اقبال المالک

منشی - معظم السلطان

جلسه ۹۳

صورت مشروح مجلس

یوم پنجشنبه نوزدهم

قوس یک هزار و سیصد

وسه مطابق چهاردهم

جمادی الاولی یک هزار

وسه سیصد و چهل و سه

مجلس دو ساعت قبل از ظهر

بریاست آقای سهام السلطان

نایب رئیس تشکیل گردیدند

(صورت مجلس سه شنبه ۱۷)

قوس را آقای آقا میرزا جواد

خان قرائت نمودند)

نایب رئیس - آقای آقا شیخ جلال

در صورت مجلس فرمایشی دارید

آقا شیخ جلال - خیر بعد از تصویب

صورت مجلس

نایب رئیس - آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده - بعد از تصویب صورت

مجلس عرضی دارم

نایب رئیس - آقای سلطان العلماء